

21. avgust - mednarodni dan podvodne kulturne dediščine

Datum 20.8.2026
Subjekt gov.si
Region Slovinsko
Kategorije Kultura, Mezinárodní organizace, Věda a výzkum

21. avgusta letos bomo prvič praznovali mednarodni dan podvodne kulturne dediščine. Z razglasitvijo mednarodnega dneva podvodne kulturne dediščine želi Unesco okrepiti zavedanje o vrednosti podvodne dediščine, spodbuditi njeno raziskovanje in varstvo ter utrditi mednarodno sodelovanje pri njenem ohranjanju.

Podvodna kulturna dediščina predstavlja pomemben del skupne zgodovinske in kulturne zapuščine človeštva. Pod svetovnimi oceani, morji, jezeri in rekami leži skrito kraljestvo, ki hrani globok zapis zgodovine človeštva. Ta potopljena dediščina zajema arheološka najdišča, brodolome in ostanke civilizacij, ki so se izgubile v času. Ti podvodni zakladi ponujajo edinstven in neprecenljiv vpogled v razvoj človeških družb, medkulturne izmenjave, razvoj tehnologije, starodavno trgovino in promet. Predstavljajo živ dokaz duha raziskovanja in pustolovščin, ki že tisočletja žene človeštvo. Njihovo ohranjanje omogoča boljše razumevanje razvoja civilizacij, spodbuja znanstvene raziskave ter prispeva k izobraževanju in ozaveščanju javnosti.

Zaradi številnih groženj, kot so naravna degradacija, podnebne spremembe in nezakonito izkoriščanje dediščine, so mednarodna prizadevanja za njeno zaščito vse pomembnejša. Pri tem ima ključno vlogo Unesco s Konvencijo o varstvu podvodne kulturne dediščine iz leta 2001, ki spodbuja sodelovanje držav, odgovorno upravljanje dediščine ter njeno ohranjanje za prihodnje generacije. Slovenija kot država pogodbenica Konvencije 2001 aktivno izvaja njena določila in uživa velik ugled kot ena glavnih regionalnih promotork konvencije ter akterk v mednarodnih prizadevanjih za zaščito podvodne kulturne dediščine.

Razglasitev mednarodnega dneva kulturne dediščine je pomemben korak k večji prepoznavnosti teh prizadevanj. Generalna konferenca UNESCO ga je razglasila na svojem 43. zasedanju. Za mednarodni dan so določili 21. avgust, ker se je na ta dan začela prva mednarodna podvodna arheološka misija pod okriljem Unesca. Misija vključuje dva avtonomna projekta: enega na brežini Skerki (Skerki kanal v osrednjem Sredozemlju med Sicilijo in Tunizijo) in enega na Ballard-McCannovih stopnicah v Sicilijanskem kanalu, pri čemer sodeluje osem držav (Tunizija, Italija, Alžirija, Egipt, Francija, Maroko, Španija in Hrvaška).

V Sloveniji bomo mednarodni dan podvodne kulturne dediščine obeležili z dvema osrednjima prireditvama: v Ljubljani z odprtjem razstave Skrivnosti iz voda v parku pred Gruberjevo palačo (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije) in v Piranu v Pomorskem muzeju z dogodkom V žarišču podvodnih najdb.

<https://www.gov.si/novice/2026-08-20-21-avgust-mednarodni-dan-podvodne-kulturne-dediscine>